

Mícheál Ó Domhnaill

Co. Dhún na nGall

An mbaineann an freagra seo le tuairim phearsanta an fhreagróra nó an bhfuil sé déanta thar ceann na heagraíochta thuasluaite?

Pearsanta

An bhfuil tú toilteanach go bhfoilseofar an freagra seo ar shuíomh gréasáin na Roinne www.ahg.gov.ie?

Tá

Cumarsáid faoi alt 9 den Acht (Litreacha, ríomhphoist & cora poist)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cumarsáid a fhreagairt sa teanga ina bhfuarthas í;
- Faisnéis i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach a eisiúint i nGaeilge nó go dátheangach.

1. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Is leor na dualgais seo dá gcomhlíonfaí iad gan cheist agus nach mbeifí ag tarraingt na gcos mar is dual do ranna éagsúla a dhéanamh i leith nithe a bhaineann leis an Ghaeilge.

Foilseacháin faoi alt 10 den Acht

Dualgais reatha faoin Acht:

- Doiciméid áirithe a fhoilsiú go comhuaineach i nGaeilge agus i mBéarla (m.sh. tuarascálacha bliantúla, cuntais iniúchta, tograí beartais phoiblí, ráitis straitéise srl.

2. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Ba chóir don dá theanga a bheith ar chomhchéim. Ní leiríonn foclaíocht mar 'doicimeid áirithe' ach nach bhfuiltear dáiríre faoin cheist seo ar chóir ar bith. Níl i bhfoclaíocht den chineál sin ach cur i gcéill. Ba chóir gach ní a chur ar fáil go dátheangach.

Comharthaí, stáiseanóireacht & fógairtí taifeadta béil faoi na Rialacháin faoin Acht (I.R. Uimh. 391 de 2008)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cloí leis na Rialacháin maidir le húsáid na Gaeilge agus an Bhéarla ar chomharthaí, ar stáiseanóireacht agus i bhfógairtí taifeadta béil.

3. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Ba leor na dualgais seo dá gcloífi leo nó dá gcuífi i bhfeidhm iad.

Scéimeanna Teanga faoin Acht

Is iad na scéimeanna teanga croílár an Achta Teanga. Leagtar amach sna scéimeanna teanga an córas trína bhforbraíonn comhlachtaí poiblí a gcuid seirbhísí trí Ghaeilge thar thréimhse ama. Is trí na scéimeanna teanga a dhéileáiltear le húsáid na Gaeilge ar shuíomhanna gréasáin, ar bhileoga, ar bhróisiúir, ar fhoirmeacha, trí sheirbhísí teileafóin, trí sheirbhísí idirphearsanta eile, trí sheirbhísí ar líne srl.

4. (a) I do thuairimse, an bhfuil córas na scéimeanna teanga sásúil, an bhfuil sé iomarcach nó an dteastaíonn leasú air?

Bheadh an córas i gceart dá gcuífi chuile ní i bhfeidhm i gceart agus go héifeachtach.

4. (b) An bhfuil malairt córais a mholfa a bheadh níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla?

Dá gcloífi i gceart leis an chóras ba cheart go ndéanfaí rudaí go héifeachtach.

Seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht

Sa chaoi is gur féidir leis an Stát tacú le stádas agus le húsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht, tá sé an-tábhachtach go mbeidh pobal na Gaeltachta ábalta a ngnóthaí oifigiúla a dhéanamh leis an Stát trí Ghaeilge.

5. (a) An bhfuil tú sásta leis na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht?

Níl go hiomlán mar nach bhfuil gach seirbhís á soláthair trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí nó ag ranna rialtais sa Ghaeltacht. Tóg na Gardaí mar shampla - is iomaí stáisiún Gardaí fud fad na Gaeltachta nach féidir do ghnó a dhéanamh iontu trí mheán na Gaeilge. Cé a earcaíonn a leithéid? Ní théann a leithéid seo le ciall, fiú mura mbeadh Achta na dTeangacha Oifigiúla ann, b'fhiú go mór Gardaí le Gaeilge a lonnú i gceantar Gaeltachta!

5. (b) An bhfuil leasuithe a mholfa a chuirfeadh le héifeachtacht agus le héifeachtúlacht na gcomhlachtaí poiblí sa réimse seo?

Is léir nach mbítear ag smaoineamh ar cheist na Gaeilge agus eacaíocht ar siúl i dtaca le poist sa Ghaeltacht nó ní bhactar le ceist na teanga ar chor ar bith. Bheadh géarghá an cineál seo polasaí a athrú a bheith dáiríre faoi chás na Gaeilge sa Ghaeltacht

Forálacha eile faoin Acht

Tá forálacha eile san Acht a dhaingníonn cearta maidir le húsáid na Gaeilge san Oireachtas, sna cúirteanna agus i gcóras logainmneacha an Stáit.

6. I do thuairimse, an leor na forálacha seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Is deacair do shaoránach de chuid an stáit seo a ghnó/gnó a dhéanamh leis an stát trí mheán na Gaeilge - níl aon cheist faoi sin. Ní féidir plé le mórán polaiteoirí i nGaeilge, níl seirbhís trí Ghaeilge gurbh fhiú seirbhís a thabhairt air ag feidhmiú sna cúirteanna - cé mhéad breitheamh ar féidir leis/lei éisteacht a thabhairt do chás trí mheán na Gaeilge? Tá locht iomlán ar chóras logainmneacha na tíre. Níl aon chiall ag baint leis ar chor ar bith - tá leath na logainmneacha atá in airde i nGaeilge lochtach, i gcló beag agus déanta sa dóigh agus nach gcuireann siad as do na comharthaí Béarla - déantar an bheag ar fad dóibh sa Ghaeltacht fiú. Is léir gur dearnadh na hathruithe seo d'aonturas. Bheadh na nithe seo ar fad le cur ina gceart sula bhféadfaí an cheist a chur 'an bhfuil siad iomarcach'.

Comhlachtaí poiblí faoin Acht

Cuireann an tAcht dualgas ar chomhlachtaí poiblí, atá liostaithe faoin Acht, seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge. Tá liosta iomlán na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht ar fáil ag www.ahg.gov.ie.

Tá na comhlachtaí poiblí seo a leanas liostaithe faoin Acht – Ranna agus oifigí Rialtais, údaráis áitiúla, ollscoileanna, institiúidí tríú leibhéal eile, coistí gairmoideachais, an Garda Síochána, an tSeirbhís Chúirteanna, na Coimisinéirí Ioncaim, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, gníomhaireachtaí, boird & cuideachtaí Stáit eile.

7. I do thuairimse, an bhfuil liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí nó an dteastaíonn leasú sa réimse seo?

Tá neart eagraíochtaí eile ag fáil airgid ón rialtas, ag obair i measc an phobail agus a bhfuil cúramaí ar nós na ranna rialtais orthu - bheadh gá le hathbhreithniú a dhéanamh orthu chun a ndualgas faoin Acht a chinntiú.

Oifig an Choimisinéara Teanga

Is faoin Acht a bunaíodh Oifig an Choimisinéara Teanga. Is é príomhról na hOifige ná monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Achta.

8. I do thuairimse, an bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige sin dóthanach nó iomarcach agus an dteastaíonn leasuithe orthu?

Dar liom go bhfuil Oifig an Choimisinéara Teanga thar a bheith tábhachtach agus níor chóir aon lagú nó gearrú siar a dhéanamh ar obair na hoifige ná ar chumhachtaí na hoifige.

Go ginearálta

9. An bhfuil leasuithe eile a mholfá ar an Acht le cinntiú gur reachtaíocht í atá oiriúnach agus cuí dá feidhm?

Níl faoi láthair.

10. Céard iad na seirbhísí trí Ghaeilge a bhfuil éileamh agat féin orthu ó chomhlachtaí poiblí nó an gceapann tú gur cheart tosaíocht a thabhairt dóibh?
Plé go díreach leis na comhlachtaí, ag díol billí, ag lorg eolais srl .

11. Céard iad na constaicí nó na deacrachtaí a fheictear duit a bhaineann le seirbhísí ar chomhchaighdeán a sholáthar i nGaeilge ag comhlachtaí poiblí?
Na deacrachtaí is mó a fheicim nach gcuirtear an oiread céanna de sheirbhís ar fáil trí Ghaeilge.

12. Céard iad na leasuithe a mholfá ar an Acht le forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí Stáit trí Ghaeilge ar bhonn éifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh costais de?
An obair a dhéanamh i gceart ó thús agus gan a bheith ag tarraingt na gcos i dtaca leis.